Is het wenselijk de huidige verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken om te zetten naar een **gedifferentieerde verbruiksbelasting op basis van het suikergehalte van de drank**?

ja

nee

Drie keuzes nodig

1. Budgetneutraliteit

Is het wenselijk om hierbij vast te houden aan het uitgangspunt van budgetneutraliteit?

\+ Vasthouden aan budgetneutraliteit betekent voor een deel van de dranken aanzienlijke tariefstijgingen en voor een ander deel een tariefdaling. De precieze effecten zijn afhankelijk van het gekozen scenario.

\- Niet vasthouden aan budgetneutraliteit betekent dat kan worden gekozen voor een lagere opbrengst (waardoor de tarieven zullen dalen) waarvoor dekking is benodigd, of een hogere opbrengst (waardoor de tarieven verder stijgen).

2. Scenario

Voor welk scenario wordt gekozen? Bij de omzetting naar een gedifferentieerde verbruiksbelasting zijn verschillende keuzes te maken in de belaste dranken. De tarieven zijn per scenario weergegeven in Tabel 1.

I Geen uitzonderingen

II Mineraalwater uitgezonderd

III Mineraalwater en zuivel- en sojadranken* uitgezonderd

IVa Mineraalwater en zuivel- en sojadranken* uitgezonderd, pure vruchten- en groentesappen belast tegen laagste tarief

IVb Mineraalwater, zuivel- en sojadranken* en pure vruchten- en groentesappen uitgezonderd

V Dranken zonder toegevoegd suiker uitgezonderd (alleen dranken met toegevoegd suiker belast)

VI Mineraalwater, zuivel- en sojadranken*, pure vruchten- en groentesappen en andere plantaardige zuivelalternatieven uitgezonderd

** Onder zuivel- en sojadranken wordt verstaan melk en karnemelk en sojadranken met een vergelijkbare samenstelling als melk en karnemelk.*

3. Koppeling minimumtarief bieraccijns

Is het wenselijk om de huidige koppeling van het tarief van de verbruiksbelasting aan de minimumalcoholaccijns te behouden?

\+ Vasthouden aan de koppeling betekent dat de minimumaccijns op bier (en wijn bij scenario III t/m VI) zal stijgen naar het hoogste tarief van het gekozen scenario.

\- Niet vasthouden aan de koppeling betekent dat sommige alcoholvrije dranken hoger zullen worden belast dan bier en, in scenario's III t/m VI, ook hoger dan wijn.

Is het wenselijk onder de huidige systematiek extra categorieën dranken uit te zonderen?

ja

nee

Gevolg

Budgettaire derving

Het uitzonderen van extra categorieën dranken levert een budgettaire derving op. Deze derving dient gedekt te worden. In dekking kan worden voorzien door 1) de tarieven voor de nog wel belaste dranken te verhogen, of 2) in alternatieve dekking te voorzien.

Prijzen

Het uitzonderen van een extra categorie dranken kan deze categorie dranken goedkoper* maken omdat geen verbruiksbelasting meer is verschuldigd (€ 26,13 per hectoliter). Hier tegenover staat dat andere nog wel belaste dranken mogelijk duurder* worden als ervoor wordt gekozen de tarieven te verhogen.

** Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de stijging of daling van de belasting wordt doorberekend aan de consument.*

Staatssteunrisico's

Door een categorie dranken uit te zonderen, wordt aan deze categorie dranken een fiscaal voordeel verleend. Het risico op onrechtmatige staatssteun dient hierbij te worden onderzocht.

Vruchten- en groentesappen:

Als de uit te zonderen categorie pure vruchten- en groentesappen betreft, geldt naast bovengenoemde punten:

- **De budgettaire derving** waarvoor in dekking moet worden voorzien, is € 74 mln. per jaar bij wijziging per 1 januari 2028;
- **Het uitzonderen** van pure vruchten- en groentesappen is naar verwachting uitvoerbaar voor Douane mits goed af te bakenen en kent een implementatietermijn van 12-24 maanden, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets;
- De adviezen van **de Gezondheidsraad en het Voedingscentrum** geven geen aanleiding vruchten- en groentesappen fiscaal te bevoordelen boven andere alcoholvrije dranken.

Plantaardige zuivelalternatieven:

Als de uit te zonderen categorie plantaardige zuivelalternatieven (anders dan sojadranken) betreft, geldt naast bovengenoemde punten:

- **Op dit moment** is er geen precieze inschatting van de budgettaire derving waarvoor in dekking moet worden voorzien;
- **Bij het uitzonderen** van plantaardige zuivelalternatieven worden onder andere afbakeningsproblemen voor de uitvoering verwacht; de uitvoerbaarheid en implementatietermijn is afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets;
- De adviezen van **de Gezondheidsraad en het Voedingscentrum** geven geen aanleiding om plantaardige zuivelalternatieven (anders dan sojadranken) fiscaal te bevoordelen boven andere alcoholvrije dranken.

Is het wenselijk onder deze huidige systematiek bestaande uitzonderingen te schrappen?

De huidige vormgeving en systematiek van de verbruiksbelasting van alcoholvrije dranken worden geacht te voldoen.

ja

nee

Gevolg

Budgettaire opbrengst

Het schrappen van een van de bestaande uitzonderingen levert een budgettaire opbrengst op. Deze budgettaire opbrengst kan worden ingezet om 1) de tarieven voor de nog wel belaste dranken te verlagen, of 2) in alternatieve beleidswensen te voorzien.

Prijzen

Het schrappen van een bestaande uitzondering kan deze categorie dranken duurder* maken, omdat voortaan verbruiksbelasting is verschuldigd (€ 26,13 per hectoliter).

** Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de stijging of daling van de belasting wordt doorberekend aan de consument.*

Zuivel- en sojadranken:

Als de te schrappen uitzondering de categorie zuivel- en sojadranken betreft, geldt naast bovengenoemde punten:

- **De budgettaire opbrengst** van het schrappen van de uitzondering per 1 januari 2029 bedraagt € 231 mln. per jaar;
- **Het schrappen van de uitzondering** voor zuivel- en sojadranken is naar verwachting uitvoerbaar voor Douane en kent een implementatietermijn van 12-24 maanden, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets;
- **Vanuit gezondheidsperspectief** is er geen noodzaak om zuivel- en sojadranken van de verbruiksbelasting uit te zonderen. Zuivel- en sojadranken leveren gezonde voedingsstoffen als eiwit, calcium en vitamine B12, maar deze voedingsstoffen kunnen ook uit andere producten worden binnengekregen, zoals yoghurt en kaas;
- **Vanuit duurzaamheidsperspectief** is het schrappen van deze uitzondering opportuun. De externe kosten van de productie van zuivel- en sojadranken zijn namelijk slechts in lage mate geïnternaliseerd in de prijs van deze producten.

Mineraalwater:

Als de te schrappen uitzondering de categorie mineraalwater betreft, geldt naast bovengenoemde punten:

- **De budgettaire opbrengst** van het schrappen van de uitzondering per 1 januari 2029 bedraagt € 139 mln. per jaar;
- **Het schrappen van de uitzondering** voor mineraalwater is naar verwachting uitvoerbaar voor Douane en kent een implementatietermijn van 12-24 maanden, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets. Relevant is dat de huidige uitzondering van mineraalwater pas per 2024 bestaat;
- **Vanuit gezondheidsperspectief** is het geen noodzaak om verpakt mineraalwater uit te zonderen omdat kraanwater voor iedereen toegankelijk is;
- **Vanuit duurzaamheidsperspectief** is het schrappen van deze uitzondering opportuun. De verpakkingen van mineraalwater, zoals plastic en karton, hebben ten opzichte van kraanwater een grote milieuafdruk.

Overzicht scenario's

I: Geen uitzonderingen

Tarieven:
Onder Scenario I gelden de laagste tarieven.
De tarieven in scenario I variëren van
€ 5,65 per hectoliter (0 – 1 gram suiker)
tot € 41,65 per hectoliter (vanaf 10 gram suiker).

Koppeling alcoholaccijns:
Als de koppeling met de alcoholaccijns wordt behouden, stijgt het minimumtarief in de bieraccijns van € 26,13 naar € 41,65 euro per hectoliter.

Uitzondering(en):
Scenario I kent geen uitzonderingen. Alle alcoholvrije dranken zijn in dit scenario belast. Vanuit fiscaal perspectief heeft dit scenario dan ook de voorkeur.

Uitvoerbaarheid:
Scenario I leidt voor de Douane tot de minste afbakeningsdiscussies. In verband met de grote wijzigingen ten opzichte van het bestaande systeem kent ook scenario I een implementatietermijn van 12 tot 24 maanden na aanname van de wet door beide Kamers, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets.

II: Mineraalwater uitgezonderd

Tarieven:
De tarieven in Scenario II variëren van
€ 6,80 per hectoliter (0 – 1 gram suiker)
tot € 42,80 per hectoliter (vanaf 10 gram suiker).

Koppeling alcoholaccijns:
Als de koppeling met de alcoholaccijns wordt behouden, stijgt het minimumtarief in de bieraccijns van € 26,13 naar € 42,80 per hectoliter.

Uitzondering(en):
De ratio van het uitzonderen van mineraalwater is dat het drinken van mineraalwater hiermee wordt gestimuleerd ten opzichte van het drinken van andere alcoholvrije dranken met toevoegingen als zoetstof en suiker. Mineraalwater is op dit moment ook uitgezonderd van de verbruiksbelasting. Wel geldt dat kraanwater voor iedereen in Nederland toegankelijk is.

Uitvoerbaarheid:
Scenario II is voor de Douane naar verwachting uitvoerbaar en kent een implementatietermijn van 12 tot 24 maanden na aanname van de wet door beide Kamers, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets.

III: Mineraalwater en zuivel- en sojadranken uitgezonderd

Tarieven:
De tarieven in scenario III variëren van € 14,45 per hectoliter (0 – 1 gram suiker) tot € 50,45 per hectoliter (vanaf 10 gram suiker).

Koppeling alcoholaccijns:
Als de koppeling met de alcoholaccijns wordt behouden, stijgt het minimumtarief in de bieraccijns van € 26,13 naar € 50,45 per hectoliter en het tarief van wijnaccijns met een alcoholpercentage lager of gelijk aan 8,5% van € 47,95 naar € 50,45 per hectoliter.

Uitzondering(en):
Wat betreft de uitzonderingen sluit scenario III het beste aan bij de uitgangspunten voor gezonde voeding van het Voedingscentrum. Vanuit gezondheidsperspectief heeft dit scenario dan ook de voorkeur. Het risico op onrechtmatige staatssteun dient te worden onderzocht.

Uitvoerbaarheid:
Scenario III is voor de Douane naar verwachting uitvoerbaar en kent een implementatietermijn van 12 tot 24 maanden na aanname van de wet door beide Kamers, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets.

IVa: Mineraalwater en zuivel- en sojadranken uitgezonderd, (pure) vruchten- en groentesappen belast tegen laagste tarief

Tarieven:
De tarieven in scenario IVa variëren van € 17,50 per hectoliter (0 – 1 gram suiker) tot € 53,50 per hectoliter (vanaf 10 gram suiker).

Koppeling alcoholaccijns:
Als de koppeling met de alcoholaccijns wordt behouden, stijgt het minimumtarief in de bieraccijns van € 26,13 naar € 53,50 per hectoliter en het tarief van wijnaccijns met een alcoholpercentage lager of gelijk aan 8,5% van € 47,95 naar € 53,50 per hectoliter.

Uitzondering(en):
Het laag belasten van pure vruchten- en groentesappen kent geen gezondheidsargument, onder andere omdat deze dranken veel suiker bevatten. Het risico op onrechtmatige staatssteun dient te worden onderzocht.

Uitvoerbaarheid:
Scenario IVa is voor de Douane naar verwachting uitvoerbaar en kent een implementatietermijn van 12 tot 24 maanden na aanname van de wet door beide Kamers, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets.

IVb: Mineraalwater, zuivel- en sojadranken en (pure) vruchten- en groentesappen uitgezonderd

Tarieven:
De tarieven in scenario IVb variëren van € 19,90 per hectoliter (0 – 1 gram suiker) tot € 55,90 per hectoliter (vanaf 10 gram suiker).

Koppeling alcoholaccijns:
Als de koppeling met de alcoholaccijns wordt behouden, stijgt het minimumtarief in de bieraccijns van € 26,13 naar € 55,90 per hectoliter en het tarief van wijnaccijns met een alcoholpercentage lager of gelijk aan 8,5% van € 47,95 naar € 55,90 per hectoliter.

Uitzondering(en):
Het uitzonderen van pure vruchten- en groentesappen kent geen gezondheidsargument, onder andere omdat deze dranken veel suiker bevatten. Het risico op onrechtmatige staatssteun dient te worden onderzocht.

Uitvoerbaarheid:
Scenario IVb is voor de Douane naar verwachting uitvoerbaar en kent een implementatietermijn van 12 tot 24 maanden na aanname van de wet door beide Kamers, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets.

V: Dranken zonder toegevoegde suiker uitgezonderd (alleen dranken met toegevoegde suiker belast)

Tarieven:
De tarieven in Scenario V variëren van € 31,60 per hectoliter (0 – 1 gram suiker) tot 67,60 per hectoliter (vanaf 10 gram suiker).

Koppeling alcoholaccijns:
Als de koppeling met de alcoholaccijns wordt behouden, stijgt het minimumtarief in de bieraccijns van € 26,13 naar € 67,60 per hectoliter en het tarief van wijnaccijns met een alcoholpercentage lager of gelijk aan 8,5% van € 47,95 naar € 67,60 per hectoliter.

Uitzondering(en):
Het uitzonderen van alcoholvrije dranken zonder toegevoegde suikers kent geen gezondheidsargument. De Gezondheidsraad adviseert zo min mogelijk suikerhoudende dranken te drinken. Het risico op onrechtmatige staatssteun dient te worden onderzocht.

Uitvoerbaarheid:
Scenario V kent frauderisico's, omdat het voor de Douane niet te controleren is of suiker is toegevoegd aan of van nature aanwezig is in de alcoholvrije drank. Indien deze risico's worden geaccepteerd, kent de maatregel naar verwachting een implementatietermijn van 12 tot 24 maanden na aanname van de wet door beide Kamers, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets.

VI: Mineraalwater, zuivel- en sojadranken*, (pure) vruchten- en groentesappen en andere plantaardige zuivelalternatieven uitgezonderd

Tarieven:
De tarieven in scenario VI zijn naar verwachting iets hoger dan de tarieven in scenario IVb. Precieze tarieven zijn niet berekend wegens gebrek aan informatie.

Koppeling alcoholaccijns:
Als de koppeling met de alcoholaccijns wordt behouden, stijgen ook de minimumtarieven voor bier en wijn.

Uitzondering(en):
Het uitzonderen van alle plantaardige zuivelalternatieven kent geen gezondheidsargument. De Gezondheidsraad adviseert alleen sojadranken als een volwaardig alternatief voor zuiveldranken. Het risico op onrechtmatige staatssteun dient te worden onderzocht.

Uitvoerbaarheid:
Scenario VI is voor de Douane naar verwachting uitvoerbaar en kent een implementatietermijn van 12 tot 24 maanden na aanname van de wet door beide Kamers, afhankelijk van de uiteindelijke vormgeving van de wet en de Uitvoeringstoets.

- Vruchten- en groentesappen
- Plantaardige zuivelalternatieven
- Zuivel- en sojadranken
- Mineraalwater
- Dranken zonder toegevoegde suiker

- Tarieven
- Koppeling alcoholaccijns
- Uitzondering(en)
- Uitvoerbaarheid

Tabel 1. Tarieven in euro per hectoliter.

Suikergehalte	Basispad 2029	Scenario I	Scenario II	Scenario III	Scenario IVa	Scenario IVb	Scenario V
0-1 gram	26,13	5,65	6,80	14,45	17,50	19,90	31,60
1-4 gram	26,13	11,65	12,80	20,45	23,50	25,90	37,60
4-7,5 gram	26,13	21,40	22,55	30,20	33,25	35,65	47,35
7,5-10 gram	26,13	30,40	31,55	39,20	42,25	44,65	56,35
10+ gram	26,13	41,65	42,80	50,45	53,50	55,90	67,60

Let op: genoemde tarieven zijn indicatief en kunnen wijzigen afhankelijk van de definitieve invoerdatum en/of nieuwe beschikbare informatie.

Bij het berekenen van de tarieven in scenario V is aangenomen dat de volgende dranken zijn uitgezonderd: mineraalwater, zuivel- en sojadranken met minder dan 5 gram suiker, (pure) vruchten- en groentesappen, siropen zonder suiker en frisdranken zonder suiker. Voor belaste dranken is aangenomen dat het totale suikergehalte van de drank zal worden belast.

De tarieven in scenario VI zijn naar verwachting iets hoger dan de tarieven in scenario IVb. Precieze tarieven zijn niet berekend wegens gebrek aan informatie.

Naar verwachting leiden stijgingen van de tarieven tot stijgingen van de verkoopprijs van alcoholvrije dranken in de supermarkt.

Of dalingen van de tarieven in dezelfde mate tot lagere prijzen leiden is onzeker.